

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

13 februari 2007

VERSLAG VAN DE VLAAMSE REGERING

**Zesmaandelijks verslag van de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement
over de verstrekte en geweigerde vergunningen voor wapens, munitie en speciaal voor
militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie**

Periode van 1 januari 2006 tot 30 juni 2006

VERSLAG

**namens de Subcommissie voor Wapenhandel
uitgebracht door de heer Jan Laurys
aan de Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jan Roegiers.

Vaste leden:

de heren Pieter Huybrechts, Roland Van Goethem;

de heren Jan Laurys, Luc Van den Brande;

de heren Kurt De Loor, Jan Roegiers;

mevrouw Anne Marie Hoebeke, de heer Paul Wille.

Toegevoegde leden:

de heer Eloi Glorieux;

de heer Jan Loones.

Zie:

33 (2006-2007)

– Nr. 1: Verslag van de Vlaamse Regering

INHOUD

	Blz.
I. TOELICHTING DOOR DE MINISTER	4
II. BESPREKING	5

DAMES EN HEREN,

De Subcommissie voor Wapenhandel besprak het halfjaarlijks verslag van de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement over de verstrekte en geweigerde vergunningen voor wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie voor de periode van 1 januari 2006 tot 30 juni 2006 op haar vergadering van 7 december 2006.

I. TOELICHTING DOOR DE MINISTER

Minister *Fientje Moerman* stelt dat dit het zesde halfjaarlijks verslag is dat krachtens artikel 17 van de federale wet van 5 augustus 1991 wordt uitgebracht. Het gaat om een overzicht van de verstrekte en geweigerde vergunningen voor de eerste helft van 2006. De informatie uit het verslag wordt ook maandelijks ter beschikking gesteld via de website www.vlaanderen.be/wapenhandel.

De minister vestigt de aandacht op twee technische verfijningen in de rapportering. Bij de indeling per categorie wordt nu in sommige gevallen naast de subcategorie ook een onderdeel van de subcategorie weergegeven. De omschrijving van categorie en subcategorie zijn identiek aan deze die zijn opgenomen in de gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen. De bijkomende omschrijving van het onderdeel van subcategorie beperkt de lijst van goederen in de subcategorie tot wat daadwerkelijk is vergund of geweigerd.

Minister Moerman voegt er nog aan toe dat in de toekomst de database het rapport automatisch zal genereren. Voor het huidige rapport is dat nog manueel gebeurd.

Ze wijst vervolgens op de verfijning van de verslaggeving aangaande de eindgebruikers. Zowel in het verslag als in de maandelijkse rapportering wordt nu een verklaring opgenomen als de eindgebruiker zich niet in het bestemmingsland bevindt. Dat is terug te vinden op pagina 5. Ook de maandelijkse rapportering is in die zin aangepast, ook retroactief tot januari 2006.

Hierna overloopt de minister de cijfergegevens. In de eerste helft van 2006 heeft het Vlaamse Gewest ten bedrage van 135.772.610,65 euro 85 uitvoervergunningen afgeleverd. Er zijn er geen geweigerd. Er zijn

161 invoervergunningen afgeleverd voor een bedrag van 5.684.786,05 euro en ook daar werden er geen geweigerd. Voor een totaal van 81.206.364,73 euro werden twaalf doorvoervergunningen verleend. Eentje werd geweigerd voor een bedrag van 16.785.000 euro.

Vooral de uitvoer naar de VS als een van de belangrijkste handelspartners valt op, zo stelt ze. Die is goed voor 53 percent van de uitvoer en bestaat vooral uit visualisatieschermen en elektronische apparatuur. Duitsland is daarnaast goed voor 26,5 percent, met vooral elektronische apparatuur en Frankrijk voor 9 percent, met quasi uitsluitend visualisatieschermen.

De minister vindt het aandeel van de visualisatieschermen en elektronische componenten in de totale uitvoer eveneens vermeldenswaard. Respectievelijk bedraagt die 57 percent en 41 percent, wat een saldo laat van 2 percent voor andere zaken.

In volgorde van belangrijkheid valt volgens de minister ook de invoer uit de VS op. Die is goed voor 32 percent en bestaat uit geweren en bijhorende munitie. Israël staat in voor 18 percent, met de invoer van opto-elektronica. Brazilië neemt 15 percent voor zijn rekening, met quasi uitsluitend munitie.

Bij de doorvoer is drie kwart doorvoer naar Guinee, Sierra Leone, Liberia en Qatar. De minister verwijst naar de schriftelijke vraag van de heer Kurt De Loor ter zake. Eén doorvoervergunning voor doorvoer van Duitsland naar Griekenland werd om administratieve redenen geweigerd. Er was een geldige uitvoervergunning afgeleverd in Duitsland en het internationaal importcertificaat uit Griekenland was in orde, net zoals een positief advies van de administratie, maar de Duitse uitvoervergunning liet enkel uitvoer via een Duitse zeehaven toe. Zelfs zonder deze bepaling, moest de doorvoerder nog beschikken over een doorvoervergunning voor België, maar hij beschikte niet over de voorafgaande eerbaarheidsverklaring van de FOD Justitie.

Minister Moerman herinnert aan het feit dat ze bij het vorige verslag geen sluitende verklaring kon geven voor de ogenschijnlijk stelselmatige daling in de uitvoer sinds september 2004. Met de hoge waarde van de uitvoervergunningen voor de eerste helft van 2006, kan ze wel stellen dat het om een toevallige evolutie ging en geen trendbreuk.

De administratie heeft voor de betrokken gerapporteerde dossiers altijd een positief advies verstrekt, hoewel een aantal dossiers eerst voor bijkomend

onderzoek zijn teruggestuurd. Alle positieve adviezen zijn gevolgd, behalve voor de vermelde doorvoer van Duitsland naar Griekenland, stelt de minister nog.

II. BESPREKING

De heer *Kurt De Loor* wil naast het stellen van enkele vragen, ook een voorstel lanceren. Hij wil weten of de weigering van een vergunning ook intergouvernementeel wordt gecommuniceerd tussen de gewesten. Hij gaat ervan uit dat dit deel uitmaakt van een samenwerkingsovereenkomst en vraagt zich af of dit dan gebeurt via het federale niveau.

In verband met de controle op het eindgebruik informeert de heer De Loor naar de monitoring op het terrein. Worden daarvoor Belgische diplomaten ingeschakeld en hoe is de samenwerking met het federale niveau dan geregeld? Hierbij verwijst het lid naar de vergunningen die zijn afgeleverd voor Israël in de zomer en waarover de minister verklaarde dat ze absolute waarborgen had over de eindgebruiker. Via welke weg heeft ze die gekregen?

In het halfjaarlijkse verslag las het lid ook dat de afgeleverde vergunning voor Israël diende voor materiaal dat niet voor Israël zelf bedoeld was, maar om te verwerken voor de Kroatische overheid. Hij vraagt zich af of elke vergunning voor landen in het Midden-Oosten voortaan niet met de grootste omzichtigheid moeten worden behandeld en of de EU-gedragscode in die zin niet heel strikt moet worden geïnterpreteerd. Daarom stelt de heer De Loor voor om elke levering voor een land in het Midden-Oosten te beschouwen als een gevoelige levering en telkens een globaal advies van het Vlaams Vredesinstituut te vragen over de levering en de opportuniteit daarvan.

De heer *Jan Loones* sluit zich hier bij aan. Hij stelt dat Israël al vele internationale resoluties en een uitdrukkelijke uitspraak van het Hof van Den Haag over de scheidingsmuur tussen Israël en de Palestijnse gebieden aan zijn laars gelapt heeft. Dat land wordt nu zelf wapenleverancier. Hij vindt dat de minister ter zake een moedige beslissing zou kunnen nemen.

De heer *Roland Van Goethem* merkt op dat we qua wapenexport weer op het niveau van het eerste semester van 2005 zitten en dat dit allicht een opluchting zal zijn. Bovendien neemt hij genoegen met de verklaring voor de weigering van de doorvoervergunning voor de Duitse levering aan Griekenland.

De heer *Eloi Glorieux* hoort in wat de heer Van Goethem zegt, dat de Vlaams-Belangfractie redeneert dat meer conflicten ook meer zakendoen betekent en meer verkoop van wapens. Hij vindt dit pervers.

Het lid stelt dat dit verslag vrij laat komt en rekent erop dat het voortaan vroeger wordt gebracht. Hij verwijst naar zijn opmerkingen bij de bespreking van de beleidsbrief, omdat volgens hem de minister volhardt in een lakse interpretatie van de Europese gedragscode.

De heer Glorieux gaat in op het verslag en gaat volledig akkoord met het gemaakte onderscheid tussen bestemming en eindgebruiker, maar vindt dat principe inconsequent toegepast als er bij eindgebruiker geregeld “defensiegerelateerde industrie” wordt opgegeven. Dit kan toch geen eindgebruiker zijn? Die voert volgens het lid de onderdelen in en verwerkt ze in grotere wapensystemen, om deze dan te verkopen aan een krijgsmacht. De defensiegerelateerde industrie is als dusdanig een bestemming en geen eindgebruiker, die wel degelijk ook geëxpliciteerd moet worden om het volledige traject van onze uitvoer te kunnen opvolgen.

De spreker verwijst naar de voorbeelden waarbij de eindgebruiker zich in een ander land bevindt dan het land waar de wapens werden geleverd. Uit het overzicht met de gegunde leveringen, kan niet worden opgemaakt wie de exacte eindgebruiker is, omdat bijvoorbeeld bij Israël niet vermeld is dat dit de overheid in Kroatië is, maar enkel “overheid”, zonder landsaanduiding. Het lijkt de spreker zinvol het ook in de overzichtstabel te specificeren als de eindgebruiker zich in een ander land bevindt als de bestemming.

Verlengingen van eerder verleende vergunningen worden niet in het verslag opgenomen, omdat dit het beeld zou vertekenen. Toch wordt er erkend dat vergunningen betrekking hebben op een potentiële in- of uitvoer. Eigenlijk gaan de verleende vergunningen dus over veel meer dan de daadwerkelijke uitvoer. Het lijkt erop dat dit voor bedrijven een beetje een sport is geworden van aanvragen in te dienen die veel ruimer zijn dan wat ze van plan zijn uit te voeren. Dat kan dan via een simpele verlenging geregeld worden en niet met een nieuwe vergunning. Dat bespaart ze een hoop administratieve overlast. Het lid stelt dat vanzelfsprekend ook de politieke situatie in een land dermate kan wijzigen dat louter een verlenging niet meer volstaat. Het lijkt de heer Glorieux zinvol bedrijven ertoe aan te zetten de aanvraag en de reële export op elkaar af te stemmen.

De heer Glorieux maakt de vergelijking voor Vlaanderen van export en import en komt tot de conclusie dat het netto een grote exporteur is. Hij merkt ook op dat met slechts één geweigerde doorvoervergunning dit misschien een indicatie is dat de bestaande regelgeving zeker niet te streng zal zijn. Bovendien stelt hij vast dat er nog steeds wordt uitgevoerd naar India en Pakistan. Naar India gaan visualisatieschermen naar de defensiegerelateerde industrie, de krijgsmacht dus of andere krijgsmachten in Azië. In Pakistan gaat het om luchthavenverlichting die naar de krijgsmacht gaat. De spreker vindt dat op zijn minst de geest van de Europese gedragscode consequent moet worden toegepast en dat de uitvoer van dergelijk materiaal naar deze kernmachten onmogelijk moet worden gemaakt. Iedereen weet dat hét overbrengingsmiddel bij uitstek van de Indische en Pakistaanse atoombom, de F16 straaljagers zijn. De spreker vindt dat Vlaanderen het niet kan maken van ook nog materiaal te leveren om de militaire luchthavens van Pakistan te optimaliseren, want dan levert het een rechtstreekse en onrechtstreekse bijdrage aan de uitbouw van de nucleaire slagkracht. Hetzelfde geldt voor leveringen aan Israël die zelfs bij doorvoer hoe dan ook steun betekenen aan de wapenindustrie in Israël, terwijl in Zuid-Libanon Belgische ontminers Israëlische clusterbommen onschadelijk moeten maken. Ook invoer uit Israël kan niet voor de heer Glorieux.

Bij de import staat ook defensiegerelateerde industrie, merkt de heer Glorieux nog op, en hij gaat ervan uit dat dit over OIP gaat, dat evenmin de eindgebruiker is. Naar wie gaan de eindproducten na verwerking in een Vlaams wapenbedrijf van de geïmporteerde Israëlische onderdelen? Op die manier is Vlaanderen volgens het lid immers via Vlaamse ondernemingen volledig betrokken bij wapenleveringen vanuit Israël naar het buitenland. Hij stelt dat Israël nog steeds clusterbommen en munitie met verarmd uranium gebruikt, dat het een illegale kernmacht is en uitspraken negeert van het Internationaal Hof van Den Haag en resoluties van de VN. Bovendien voert het een beleid van etnische zuivering binnen zijn eigen grenzen. Er zijn volgens de heer Glorieux meer dan voldoende redenen om de wapenindustrie daar op geen enkele manier te steunen. Dat geldt ook voor China, zo stelt hij.

Ten slotte is het de heer Glorieux nog opgevalen dat in de categorie van ontvangers wel heel veel handelaars zijn opgenomen. Hij veronderstelt dat ze gebruik hebben gemaakt van de kans om nog snel een en ander in te leveren voor de nieuwe federale wapenwet in voege treedt. Er is een grote tegenstrijdigheid tussen de inspanningen die op kleine schaal worden geleverd om handwapens te laten inleveren en

het gemak waarmee handelaars importvergunningen verkrijgen.

De heer *Jan Laurys* stelt dat de dip in de tweede helft van 2005 in het voorjaar van 2006 enigszins wordt opgeheven. Zou dan in principe begin 2006 geen inhaalbeweging moeten gebeurd zijn om de gemiddelden in exportvergunningen aan te houden? Dat vindt hij niet terug in de cijfers. Voor het tweede kwartaal van 2006 zijn de cijfers van juli en augustus niet beschikbaar. Er waren ook geruchten van vertragingen en het lid wil weten of die bevestigd kunnen worden. De beschikbare cijfers laten namelijk niet toe uit te maken of er opnieuw een vertraging in de aflevering van de exportvergunningen is.

De heer *Jan Roegiers* haalt twee citaten uit persmededelingen van minister De Gucht aan: “Ik veroordeel de aanval van het Israëlisch leger waarbij tientallen onschuldige burgers om het leven kwamen of gewond raakten, onder wie vele kinderen. Ik beschouw deze aanval volledig buitenmaats en op geen enkele manier te verrechtvaardigen.” Een tweede citaat luidt: “Ik ben geschokt door de tragische gebeurtenissen die opnieuw vele dodelijke slachtoffers hebben gemaakt onder de burgerbevolking. Ik veroordeel willekeurige artilleriebeschietingen in bewoonde gebieden die in strijd zijn met de geldende internationale rechtsregels. Israël heeft het recht zich te verdedigen, maar moet dit proportioneel doen en het humanitaire recht eerbiedigen.” Uit dit laatste begrijpt de spreker dat Israël op dit ogenblik het humanitair recht niet eerbiedigt. Ongeacht wie de eindgebruiker is, zijn begin dit jaar de uitvoervergunningen naar Israël opnieuw begonnen, stelt hij. In juli is er ook een wapenexportvergunning goedgekeurd met als eindgebruiker de VS. Hij sluit zich aan bij vorige sprekers en vraagt om een moratorium van exportvergunningen naar Israël. Hij zal daartoe een meerderheid zoeken met zijn fractie.

Minister *Moerman* antwoordt dat het eindgebruikerscertificaat wordt opgesteld door de onderneming. De Dienst Controle Wapenhandel (DCW) stuurt dit op naar de Belgische ambassade in het land van bestemming en deze certificeert en legaliseert het. De minister affirmeert dus dat de eindcontrole gebeurt in samenwerking met de federale overheid, via de ambassades in het buitenland.

De definitie van defensiegerelateerde industrie staat op pagina 6 van het tekstgedeelte in het verslag, merkt de minister op. Industrie onderscheidt zich van defensiegerelateerde industrie in de mate dat die

laatste specifiek hoofdzakelijk goederen vervaardigt die als wapen worden geklasseerd en vooral actief is in de militaire context. Dat kan worden afgeleid uit het klantenbestand of de publicaties die de firma zelf verspreidt.

Met betrekking tot het geval Israël benadrukt de minister dat er in de periode waarop het verslag slaat, welgeteld één vergunning is afgeleverd ten bedrage van 8572 euro naar Israël, met als eindgebruiker het ministerie van Binnenlandse Zaken van Kroatië. Er is een 'end-user statement' voorhanden. Ze wil geen namen van bedrijven in de mond nemen zoals de heer Glorieux. Een bedrijf kan volgens de minister in Vlaanderen actief zijn en in zijn eigendomsstructuur een moedermaatschappij hebben die zich in een bepaald land bevindt. Als in die gevallen waar uiteindelijk niet aan Israël wordt geleverd, maar aan derde landen, in casu Kroatië in dit geval en de VS voor de periode buiten dit verslag, er geen export meer gebeurt, dan staat dat zo goed als gelijk met de sluiting van die bedrijven in Vlaanderen. De gebruiker van de goederen is in het voorliggende geval niet Israël, maar hoogstwaarschijnlijk de ordehandhavingstroepen van Kroatië, zo stelt de minister. Ze gaat ervan uit dat ze daarover met de heer Glorieux van mening zal blijven verschillen. Bovendien is wat hij vooropstelt een beslissing die minstens Belgisch en waarschijnlijk op Europees niveau dient te worden genomen, als die beslissing al nodig is.

Minister Moerman verklaart dat haar diensten gecheckt hebben of er vertragingen zijn geweest in juli en augustus. Dat is niet zo. Het is zelfs zo dat het nu mogelijk is het parcours integraal chronologisch op te volgen binnen een dossier. Als er een vergunning wordt gevraagd, is dit perfect traceerbaar. Is er geen nodig, dan wordt ze ook niet verleend en indien wel, dan wordt ze geval per geval getoetst aan alle criteria uit onze wetgeving en al dan niet verleend of geweigerd. Dat geldt ook voor de in- en uitvoer van en naar Israël, als de eindbestemming ook het land zelf is. Ze waarschuwt ook voor de onjuiste informatie die daarover circuleert. Er zijn bedrijven die niet-vergunningsplichtige goederen aanbieden aan de douane. Deze zet die goederen om diverse redenen apart en vraagt dan om advies. Aan het bedrijf wordt dan meegedeeld dat er op overheidsniveau geen vergunning wordt verleend. De minister benadrukt dat haar diensten geen vergunningen verlenen voor niet-vergunningsplichtige goederen.

Over de communicatie van en naar de andere gewesten zegt de minister dat bij een weigering er inderdaad een melding gebeurt volgens een administratieve

praktijk. Dat is gestructureerd, wederzijds en gebeurt zesmaandelijks. Misschien kan worden overwogen die termijn in te korten, stelt ze.

De heer *De Loor* herhaalt dat hij had voorgesteld een globaal advies van het Vredesinstituut voorop te stellen als voorwaarde voor wat de opportuniteit van wapenleveringen aan het Midden-Oosten betreft.

Minister *Moerman* stelt dat zij dit momenteel niet overweegt te doen. Het Vredesinstituut is een paraplementaire instelling en het parlement zelf kan aan het instituut opdrachten geven. Dat is geen taak van de regering.

De *voorzitter* gaat hier niet mee akkoord. Hij stelt dat het expliciet tot de opdrachten van het Vredesinstituut behoort om de Vlaamse wapenindustrie te helpen omvormen tot een vredeseconomie. Hij stelt dat Vlaams Parlement en Vlaamse Regering elkaar daarin de hand moeten reiken en samen moeten zoeken naar mogelijkheden om dat te verwezenlijken.

Vervolgens stelt de voorzitter dat men heeft kunnen vaststellen dat er bij Volkswagen in één klap 5000 arbeidsplaatsen op de tocht komen te staan en dat men erin slaagt met een crisiscomité een groot deel daarvan terug te winnen. Dan lijkt het hem logisch dat dezelfde inspanning kan worden geleverd voor 120 werknemers waarvan de minister vermoedt dat het moederbedrijf in Tel Aviv bij een moratorium dadelijk de deuren zal sluiten. De spreker is daar zelf niet van overtuigd. Hij zal alsnog de nodige stappen zetten om een moratorium voor wapenexportvergunningen naar Israël te laten goedkeuren in het parlement.

De heer *Van Goethem* stelt een wrange nasmaak over te houden aan de opmerkingen van de heer Glorieux. Hij begrijpt uit het betoog van de heer Glorieux dat Groen! graag meer werklozen ziet.

Vervolgens klaagt het lid aan dat er wel wordt gesproken over een moratorium tegen Israël, maar dat er niet gerept wordt over een moratorium tegen de omliggende Arabische landen. Hij vindt dit een eenzijdige discussie.

De heer *Glorieux* herhaalt dat zijn opmerking erop gericht is niet langer als eindgebruiker zij het industrie of defensiegerelateerde industrie te vermelden, maar de werkelijke eindgebruiker van de geëxporteerde goederen. Is de minister ertoe bereid in de toekomst de werkelijke eindgebruiker te vermelden en is

dit mogelijk? De betrokken industrie moet volgens de spreker allicht bij voorbaat weten aan wie het wordt doorgeleverd.

De *minister* zegt dat er een misvatting bestaat bij de heer Glorieux. Om een dossier te beoordelen is er een primair criterium namelijk dat de eindgebruiker bekend is. In België wordt het ‘catch-all’ -principe gehanteerd, waarbij de eindgebruiker van primordiaal belang wordt om uit te maken of iets vergunningsplichtig is. Ze stelt dat de heer Glorieux de tekst goed moet lezen en ook de maandelijkse tabellen die retroactief zijn bijgewerkt tot januari 2006. Als de eindgebruiker zich niet in het land van bestemming bevindt, is dat al te terug te vinden in die tabellen, zij het zonder expliciete naamgeving, maar dat is voor niemand het geval. Ze veronderstelt dat bij het automatisch genereren van het zesmaandelijks rapport uit de maandelijkse tabellen dit ook in de tabel zal verschijnen.

De heer *Glorieux* stelt dat het aan de minister is om dit allemaal goed uit te leggen. Hij herhaalt zijn standpunten en komt opnieuw tot de conclusie dat wat is opgenomen niet de werkelijke eindgebruiker is van de geëxporteerde goederen.

Daarop repliceert de *minister* dat er een grondig onderscheid wordt gemaakt tussen zes categorieën: overheid, krijgsmacht, industrie, defensiegerelateerde industrie, handelaar en particulier. De specifieke eindgebruiker is dus naar categorie duidelijk gekend.

De heer *Glorieux* trekt hieruit de conclusie dat de uitgevoerde goederen dus gewoon in de hangar van het bedrijf blijven staan. Het bedrijf is immers volgens de minister de eindbestemming. Het is volgens hem een tussenstap en de eindbestemming kan eventueel pas gekend zijn zodra die industrie een klant heeft gevonden.

Voor het concrete dossier kan de minister wel aangeven om welk bedrijf het gaat en waarvoor het zou dienen, in een besloten zitting van de commissie. De heer Glorieux stelt dat het voor hem om een algemeen principe gaat, waarop de *minister* repliceert dat ze in besloten zitting voor elk dossier op zich wel wil zeggen waar het om gaat. Het is precies haar taak om dat na te gaan wanneer ze een vergunning goedkeurt.

De *voorzitter* sluit de openbare zitting en opent de besloten zitting.

De verslaggever,

Jan LAURYS

De voorzitter,

Jan ROEGIERS
